

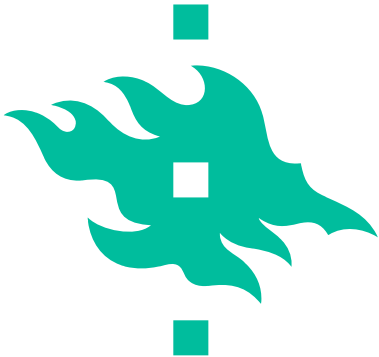
NUORTEN TIEDONHAKUSTRATEGIAT LÄÄKKEISIIN LIITTYVISSÄ ONGELMATILANTEISSA

Päivi Kuosmanen

Proviisori, yliopisto-opettaja

Helsingin yliopisto

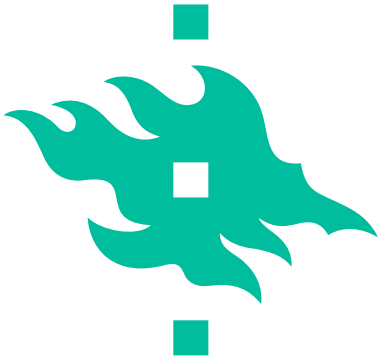
20.10.2015

TAUSTAA

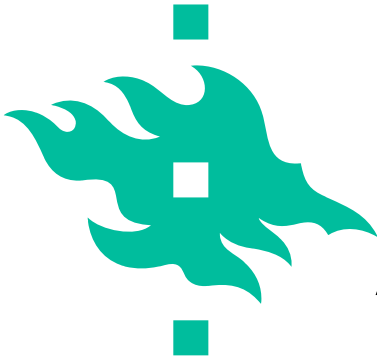
- Nykyinen terveys- ja lääkepolitiikka korostaa yksilön voimaantuneempaa ja aktiivisempaa osallistumista terveytensä vaalimiseen (STM 2011)
- Myös nuorilla on tarve itsehoitoon ja itselääkintään
- Tarjolla on valtavasti terveys- ja lääketietoa erilaisista lähteistä
- Suomalaisten terveydentila on kohentunut, mutta sosioekonomiset terveyserot ovat kasvaneet
  - ✓ Terveysteen liittyviä ongelmia eniten vähän koulutetuilla, työntekijäammateissa työskentelevillä ja pienituloisilla

TUTKIMUKSEN TAVOITE

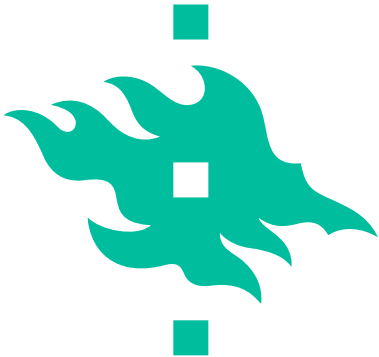
- Selvittää ongelmalähtöisesti ammattiin opiskelevien nuorten aikuisten arkielämän terveys- ja lääketiedon lukutaitoa:
  - ✓ nuorten tiedonhakustrategiat ja tietolähteet
- Toissijaisena tavoitteena selvittää nuorten aikuisten suhtautumista Internetiin ja sosiaaliseen mediaan terveys- ja lääketiedon lähteenä

AINEISTO JA MENETELMÄT

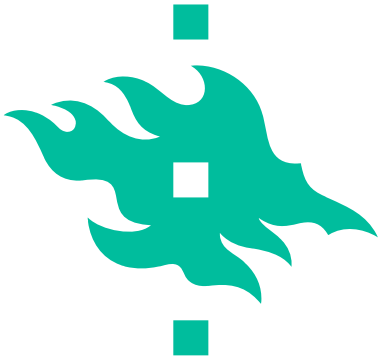
- Laadullinen tutkimus
- Kohderyhmä:
  - ✓ 20 ammattiin opiskelevaa yli 18-vuotiasta nuorta aikuista kahdesta eri ammattiopistosta ja kolmelta eri ammattialalta
- Teoreettinen viitekehys:
  - ✓ Voimaantuminen (Empowerment)
- Käytetty menetelmätriangulaatiota ja yhdistetty kaksi eri tutkimusmenetelmää:
  - ✓ Yksilöinä suoritettujen terveysongelmien ratkaisutehtävät (n=9) sekä taustatietolomake
  - ✓ Ryhmäkeskustelut yksilötehtävien suorittamisen jälkeen (4 ryhmää)

AINEISTO JA MENETELMÄT

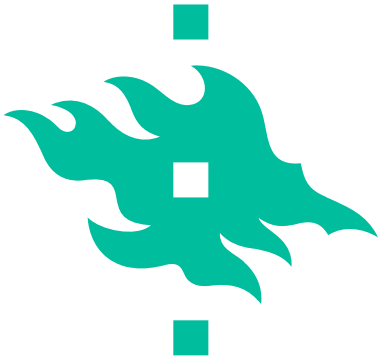
- Esimerkkejä yksilötehtävistä
  - ✓ ”Päätäsi on särkenyt lähes päivittäin. Mitä teet asian ratkaisemiseksi?”
  - ✓ ”Useampana iltana on ollut vaikea nukahtaa. Enää et halua valvoa. Mitä teet asian ratkaisemiseksi?”
- Nuorten tehtävä:
  - ✓ pohtia mitä tekevät, keneltä tai mistä etsivät neuvoa
- Muut aihealueet:
  - ✓ särkylääkkeiden käytön haittavaikutukset, kondomin hajoaminen, tupakoinnin lopettaminen, jalassa olevan syylän poistaminen, alkoholin ja antibioottien yhteiskäyttö, masentuneen ystävän auttaminen, allergia
- Analysointi: Määrällinen ja laadullinen sisällönanalyysi
  - Sekä induktiivinen että deduktiivinen tutkimusote

TULOKSET

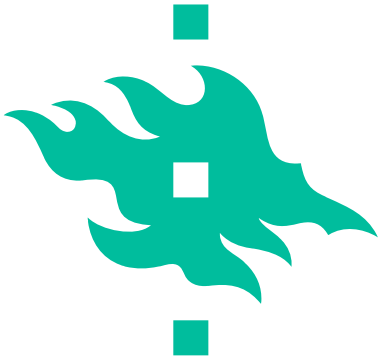
- Luotettavat ja läheiset ihmiset ovat nuorten ensisijaisia tietolähteitä
- Aiheen nolous ja hieman häpeälliset aiheet (esim. ehkäisy, tupakanpolton lopettaminen) → tietolähteenä Internet
- Nuorten yleisimmät lääketiedon lähteet: pakkausselosteet ja Internet
- Nuoret luottavat apteekin ammattilaisiin
- Erityisesti pojat eivät lähtisi erikseen apteekista kysymään neuvoa terveyteen ja lääkkeisiin liittyvissä kysymyksissä

TULOKSET

- Lääkärien merkitystä nuorten terveys- ja lääketietolähteenä vähentää vaikea tavoitettavuus
  - ✓ Pitkät jonot terveyskeskuspäivystyksessä ja yksityisten lääkärien kalleus saavat nuoret etsimään tietoa muualta
- Jos lääkkeistä aiheutuu haittavaikutuksia tai ongelmia, lääkäri on nuorten tietolähde
- Nuoret etsivät tietoa lääkkeistä Googlella käyttämällä lääkkeen nimeä

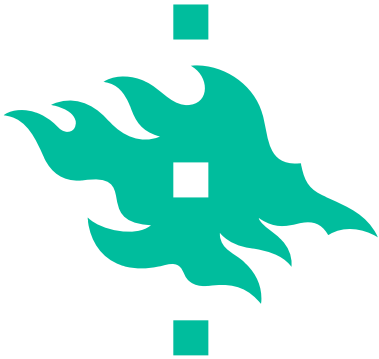

TULOKSET

- Internet ei ole nuorille mieluisin tietolähde terveyteen ja lääkkeisiin liittyvissä kysymyksissä
  - ✓ Tarkoituksenmukaisen tiedon löytäminen on joskus vaikeaa ja sen etsintä vie liikaa aikaa
  - ✓ Tietoa on liian paljon ja se voi olla epäkäytännöllistä
  - ✓ Tieto on usein pelkoa herättävää
  - ✓ Tietoon pitää suhtautua varauksella
- Joillekin nuorista kuitenkin ns. ”toinen mielipide”
- Erityisellä varauksella nuoret suhtautuvat keskustelupalstoilta ja sosiaalisesta mediasta löytyvään tietoon

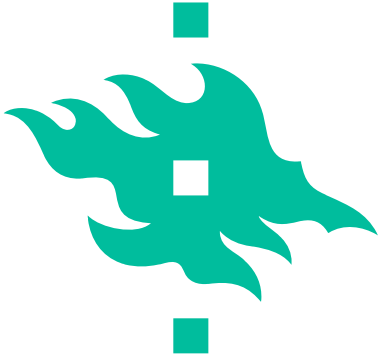

JOHTOPÄÄTÖKSET

- Tietolähteiden tulisi olla luotettavia, anonymiteetin suojaavia, helposti ymmärrettäviä, selkeitä, nopeita käyttää, ei pelkoa herättäviä
  - ✓ Sähköisten tietolähteiden kehittäminen
- Kaikki eivät käytä Internetiä säännöllisesti
- On tärkeä huolehtia siitä, että nuorilla olisi riittävät perustiedot itsehoidosta, he osaavat etsiä tarkoituksenmukaista tietoa ja myös hyödyntää sitä
- Nuorilla on kynnys kysyä neuvoa apteekista
  - ✓ Ei paternalistista asiakaspalvelua

Kiitos!